

KAZIMIP ΤΕΤΡΑΓΕΡ

ΚΡΙΤΣΚΑ

Ὁ Καζιμίρ Τέτραγερ, ὁ πολωνὸς συγγραφεὺς τῆς «Κρίτσκα» ποὺ δημοσιεύουμε πρῶτά του γεννήθηκε στὸ 1865 καὶ σπούδασε σὰ πανεπιστήμια τῆς Κρακοβίας καὶ τοῦ Ἀϊντελμπεργκ. Στὴν πατρίδα του τὸν ὀνομάζουν «Ὁ Βασιλιάς τοῦ πολωνικοῦ μοντερνισμοῦ». Καὶ πραγματικὰ πρῶτος εἶναι στὴν σημερινὴ πνευματικὴ κίνηση τοῦ τύπου του.

Ποιητής, μυθιστοριογράφος, νοβελίστας, δραματογράφος, ὁ Τέτραγερ διακρίνεται σ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς λογοτεχνίας, καὶ χρησιμεύει γιὰ ἕκδομα τεχνικοῦ καὶ πλούσιου ὅπου.

Μέσα σ' ὅλο του τὸ ἔργο, ἡ σειρά διηγήματα μὲ τὸν τίτλο «Στὴν κορφή τῶν βοκνῶν»; ἔχει μιὰ ξεχωριστὴ θέση. Οἱ νοβέλλες αὐτὲς παρασταίνουν μιὰν ἐλεύθερη καὶ ἀγρία ζωὴ, καὶ ζωγραφίζουν τὰ πολεμικὰ καὶ ἱστορικὰ ζῆθ' ἡ τῶν ὀρεινῶν Σλαβῶν τῶν Καρπαθίων.

Ἡ «Κρίτσκα» εἶναι παρμένη ἀπ' αὐτὴ τὴ σειρά.

Ἦταν ἓνα μεσημέρι, μιὰ ἀπ' τὴς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅταν ἡ Κρίτσκα καὶ ὁ Γιάνεκ συναντήθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ.

Ἐνας ἥλιος ποὺ ἔλαμπε χωρὶς νὰ καίει ἀπλωνότανε στοὺς κάμπους καὶ ἔκανε νὰ λαμποκοπάει ἡ ἀσπρογάλανη δροσοπάχη. Τὰ βουνὰ ξεχώριζαν ζωρὰ καὶ γυαλιστερὰ σὰ ζωγραφιές. Πέρα ἀπ' τὸ δάσος σηκωνότανε μιὰ καταχνιὰ φωτερὴ καὶ τρεμουλιαστή.

Στὸν κάμπο ἦταν στρωμένα σὲ γραμμὲς γραμμὲς τὰ δεμάτια ἀπ' ὀλόχρυσά στάχια. Τὰ καταπράσινα πεῖκα ἔριχναν ἐδῶ καὶ κεῖ πικρὲς σκιές, ποὺ ξεχώριζαν μέσα στὴς ἀλαφρύτερες σκιές τῶν ἄλλων δέντρων.

Οἱ ξύλινοι φράχτες ἀστραφταν σὰν τὸ στιλβωμένο ἀτσάλι. Πότε πότε περνοῦσε ἓνα κάρρο φορτωμένο μὲ σίκαλη ποὺ λὲς καὶ λουζότανε μὲς στὸ δικό του τὸν ἴσκιο; καὶ τὸ νερὸ ἐνὸς ρυακιοῦ σπιθοβολοῦσε σὰν ἀπὸ χίλια ζωντανὰ διαμάντια.

Στὰ θερισμένα χωράφια, μὲς στοὺς χρυσαφένιους καλάμιωνες, περνοῦσαν τὰ βοσκήματα: τὰ γελᾶδια σέφναν ἀργὰ ἀργὰ τὸν ἴσκιο τους, ὕστερα μεμιᾶς σταματοῦσαν μὲς στὸν ἥλιο ποὺ τοὺς ἔδινε τὸ χρῶμα τοῦ χαλκοῦ. Τώρα μιὰ ἀγελᾶδα μουκανοῦσε κρᾶζοντας τὸ μουσκᾶοι της: τώρα ἓνας βοσκὸς τραγουδοῦσε, τώρα μιὰ βοσκοπούλα. Κοντὰ στὸ δάσος κάτι παιδιὰ ἀνάβαν φωτιά, καὶ ὁ καπνὸς ἀπὸ ἀσῆμι καὶ ἱαφεῖρι ἀνέβαινε ὀρθὸς καὶ ψηλὸς, ἀπὸ πάνω ἀπ' τὴν ἀλόγα ποὺ ἦταν ὁμοία μὲ πορφυρὸ λαμπερὸ πετράδι δεμένο στὴ γῆ.

Ἀπὸ μακριὰ, πίσω ἀπ' τὰ λιβάδια, ἀκουγότανε τὸ μονότονο βουητὸ τῶν αἰώνιων χειμᾶρων.

Κουστὰλλίγια γαλήνη ἦταν ἀπλωμένη στὸν ἀέρα καὶ τὸ ἀσπρὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔκανε νὰ φεγγαβολοῦν οἱ πάνω πάνω στὰ γαλοκουμένα λιντρα.

Ἡ Κρίτσκα ἦταν τότε δεκαῆξι χρόνων καὶ φύλογε τὰ γελᾶδια. Ἦτανε ἑσπλωμένη στὴ γλῶσση πάνω σ' ἓνα καταπράσινο ψήλωμα, μὲ τὴν φουῖστα της σηκωμένην ὡς τὰ γόνατα. καὶ ἔγραφε μὲ τὸ καμουτσῆκι της κύκλους πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της.

Ἐδοκίμασε ἓνα περίεργο αἶσθημα ἀλλάζοντας θέση, ὅπως ἦτανε ἑσπλωμένη, σὰν νὰ τὴν εἶχε κανένας σπρώξει ἀπὸ τοὺς ὄμους γιὰ νὰ τὴν τοποθετήσει πὺ ἀναπαυτικά.

Ἐστερα ἄρχισε νὰ τραγουδαίει μ' ὅλη της τὴ φωνή.

Ἐξαφρα, ἀκούει ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι της ἓνα θόρυβο καὶ μιὰν ἀντρικὴ φωνὴ νὰ τῆς μιλεῖ:

— Γιατί τραγουδᾷς ἔτσι, κοπέλλα μου;

Ἡ Κρίτσκα δὲν ἀποκρίνεται, τόσο ἔχουν τὰ μάτια της θαμπώσει: μπροστὰ της στέκεται ὀρθὸς ἓνα νιὸ παλιγκᾶο ποὺ τῆς φάνηκε πὺς εἶχε κατεβεῖ ἀπ' τὸν οὐρανὸ. Ἡ μεταλλικὴ πλάκα τοῦ στήθους του, ὁ χαλκὸς στὸ ζωνάρι του, τὰ δαχτυλίδια ποὺ στολίζουν τὸ πελέκι του, ὅλα λαμποκοποῦνε. Τὸ ἴδιο πλούσια εἶναι τὸ πανωφόρι του καὶ τὸ κοντό του παντελόνι, κεντημένον μὲ κόκκινα σχέδια καὶ κάτω ἀπ' τοὺς γύρους τοῦ μαῦρου του καπέλλου προβάλλει τῶραϊο ροδαλὸ πρόσωπό του ὅπου τὰ γαλανὰ του μάτια μοιάζουν σὰ διὰ λουλούδια νοτισμένα ἀπ' τὴν πρωϊνὴν δροσιά.

Ἡ Κρίτσκα τὸν κοιτᾶζει κάμποσην ὥρα μὲ θαυμασιὸν ἑκείνος τὸ καταλαβαίνει καὶ χαμογελάει:

— Γιατί μὲ βλέπεις ἔτσι;

— Μ' ἔκανες νὰ φοβηθῶ.

— Μήπως εἶμαι κἀνα θηρίο; εἶπε γελώντας.

— Ὅχι, καλέ μόνο σ' ἄκουσα ξάφνου πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μου καὶ τρομάξα.

Ὁ νέος ἔμεινε ἀκόμα ὀρθὸς μιὰ στιγμὴ. Ἦτανε φανερὸ πὺς ἡ Κρίτσκα τοῦ ἄρεσε. Ἐκείνη τὸν κοίταξε στὰ μάτια μὲ γρήγορο βλέμμα.

— Πηγαίνεις μακριὰ;

— Πηγαίνο... κεῖ ποὺ πηγαίνο... Κατὰ τίς λίμνες; ἔχω ἐκεῖ κατσίκια...

— Τί φτερό εἶν' αὐτὸ ποῦχεις στὸ καπέλλο; εἶπε ἡ Κρίτσκα.

— Ἀπ' ἀητό. Τὸ θέλεις;

— Τί νὰ τὸ κάνω; Ποῦ νὰ τὸ βάλω; στὸ σᾶλι μου;

— Μείνε αὐτοῦ ποὺ κάθεται, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ νέος; βάζοντας τὸ χέρι του στὸ λαμὸ της.

— Ἐλα! Ἐλα! κάτω τὰ χέρια!

Τοῦ ἔσπρωξε μὲ δύναμη τὸ χέρι του μακριὰ. Ἐκείνος ἔνωσε μὲ ἀνατριχίλα νὰ τρέχει σ' ὅλη του τὴν πλάτη.

— Μὰ τί, καλόγρια εἶσαι;

Ἐπάσκιζε νὰ μὴ δεῖξει τίποτα, μὰ ἦτανε λίγο σατισμένος. Ἡ Κρίτσκα ἔνωσε πεποῖθησε στὸν ἑαυτὸ της. Θῆθελε νᾶβρισκε κατὶ νὰ τὸν πειράξει, μὰ, μπρὸς πρὸ τριανταφυλλένιο πρόσωπό του κάτω ἀπ' τὸ κατάμαυρο καπέλλο μὲ τὸ μακρὸ φτερό, δὲν ἔβρισκε τίποτα νὰ τοῦ πει. Ἐκείνος τὸ κατάλαβε καὶ χαμογέλασε πάλι.

— Ἐρεῖς ποὺ φαίνεσαι κακιά;

Ἐκάθησε κοντὰ της, ἀπάνω στὸ ψήλωμα.

— Ἐχω καιρό, εἶπε.

— Ναι, δὲν εἶναι ἀργά, ἀποκρίθηκε ἡ Κρίτσκα ἀνατριχιάζοντας ὀλίγη.

— Τί τραγουδοῦσες ὅταν ἦρθα;

Ἡ Κρίτσκα ἔσφαινε. Μειμᾶς ἔνωσε πὺς ντροπέτανε. πρῶτα ποὺ ὡς τότε δὲν τῆγε ποτέ της ἀιστανθεῖ.

— Ὄστε λοιπὸν μ' ἄκουσες;

— Ναι. Λοιπὸν, τί τραγουδοῦσες;

— Δὲ θυμᾶμαι.

— Πρόσεξε καλά νὰ μὴ σοῦ τὸ θυμῶσω ἐγώ!

— Πῶς !...

Ἡ Κρίτσκα κοκκίνησε κ' ἔστρεψε τὸ κεφάλι της ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά.

— Πῶς ;... τῆς εἶπε κείνος· νὰ ἔτσι !

Καὶ ἀρπάζοντάς την ἀπ' τὸ σάλι, τὴν τράβηξε κοντά του.

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; ρώτησε ἡ Κρίτσκα.

— Ἀπ' τὴ Γκρόνια.

— Καὶ τί κατοίκες ἔχεις στὶς λίμνες ;

Ἡ δυσπιστία ἄρχισε νὰ τρυπώνει στὸ κεφάλι τῆς βοσκοπούλας.

— Ἔ! ἔτσι σ' τόπα, γιὰ νὰ γίνεи κουβέντα, δὲν ἔχω κατοίκες πούπετα, εἶπε ὁ Γιάνεκ.

— Πῶς αὐτό ;

— Ἔτσι περνᾶω ἀπὸ δῶ.

— Καὶ ποῦ πᾶς ;

— Ἀνεβαίνω τὸ ποτάμι πρὸς τὶς πηγές· θέλω νὰ ἰδοῦ κάποιον καὶ τὰ μάτια του γυάλιζαν, γεμάτα πονηρία, κάτω ἀπ' τὰ φρύδια του.

Τότε ἡ Κρίτσκα παρατήρησε πῶς εἶχε στὸ ζωνάρι του διὸ μαχαίρια καὶ ἓνα πιστόλι.

Ἔ! σκέφτηκε, εἶναι ληστής. Καὶ ἡ καρδιά της γέμιζε μαζὺ ἀπὸ κατάπληξη καὶ ἀπὸ ἔκσταση.

— Καὶ πότε θὰ ξαναπεράσεις ;

— Μά, σὲ καιὰ βδομάδα, στογάζουαι, ἢ σὲ πέντε μέρες. Σὺ θὰ μείνεις σὲ τοῦτα τὰ μέρη ;

— Ναί.

— Καὶ πῶς σὲ λένε ;

— Κρίτσκα. Καὶ σένα ;

— Γιάν. Θεὸς νὰ μὲ φιλήσεις ;

Τοῦ ψιθύρισε σιγὰ σιγὰ : «Θὰ σὲ φιλήσω.»

Κι ὁ Γιάνεκ τὴν σφιχταγκυλιάζει καὶ τὴν φιλεῖ, ἐνῶ ἐκείνη νιώθει μιὰ κοῦραση ν' ἀπλώνεται μέσα στὶς φλέβες της...

Ὅταν τὴν ἄφισε, καθὼς τὸν ἔκοιτοῦσε ποῦ τραβοῦσε κατὰ τὸ δάσος καὶ τὸ βουνό, ψηλὸς καὶ λιγερός μὲς στὸν ἄσπρο του μαντῆα, μὲ τὸ ψηλὸ φτερό ποῦ τὸ ἀνέμιζε ὁ ἀέρας στὸ καπέλλο του, ἔνωσε κάτι νὰ τὴ σφίγγει στὸ στήθος καὶ τοῦ φώναξε μ' ὄλη της τῆ φωνή :

*Πῶς σὲ πονῶ, πόσο πονῶ,
ποῦ φεύγεις, ἀκριθέ μου!
Μὰ ἔπου καὶ ἂν πᾶς δὲ σὲ ξεχνῶ
ποιτέ, ποιτέ, ποιτέ μου!*

Κι ἐκεῖνος ἀπὸ μακρὰ τῆς ἀποκριθῆκε :

*Κι ἂν πάω ληστής μὴν κλαῖς. Στὸ Θεὸ
γιὰ μένα προσευγήσου,
Καλή μου, καὶ θὰ ματαρθῶ
πάντα νὰ ζῶ μαζί σου.*

Γιὰ πολλὴν ὥρα τὸ τραγοῦδι του ἐρχόταν ἀπ' τὸ δάσος. Ὑστερα ἡ φωνὴ του μάκρυνε καὶ σβύστηκε.

Ἔτσι τὴν ἄφισε καὶ γάθηκε μπαίνοντας στὴ λευκὴν οὐίγλη, μὲς στὴν πένθιμη ἐρημιὰ τοῦ χινοπάρου. Τραγουδοῦσε χαρωπά, τὸ χρῶμα του ἦταν τριανταφυλλένιο, κ' ἦταν ντυμένος σὰ γαμπρός μὲ τὴ λαμπρ-

ρή του τῆ ζώνη καὶ τ' ἀστραφερά του τ' ἄρματα.

Κι ὕστερα ὅλα βουβάθηκαν γύρω ἀπ' τὴν Κρίτσκα.

Ἐνα φλογερὸ μεσημέρι τοῦ Ἰουλίου, ἡ Κρίτσκα περπατοῦσε στὸ βουνό, κάτω ἀπ' τὰ εὐρωστα νέα πεῦκα. Ἀπὸ μακριὰ ἀκουγόντουσαν τὰ κουνούνια τῶν κατσικιῶν. Ἡ Κρίτσκα περπατοῦσε θλιμμένη καὶ τραγουδοῦσε :

*Τὸ νυγικὸ στεφάνι μου
κύλησε ἀπ' τὰ μαλλιά μου
Καὶ τὸ ποτάμι τᾶρπαξε
καὶ ἔβουρε μακριὰ μου.*

«Κι ἐγὼ δὲ λυπᾶμαι γιαντὸ καὶ πάρα πολὺ», συλλογιζότανε μὲς στὸ βάθος τῆς ψυχῆς της· καὶ ἑξακολουθοῦσε :

*Ἔ, παληκάρια ἀτρόμαχτα,
ἂν τὸ Θεὸ φοβάστε,
Τὸ νυγικὸ στεφάνι μου
τρέξετε νὰ μοῦ προητάστε!..*

— Ἄ! ναί, θὰ μοῦ τὸ προφτάσουν, τὰ παιδιὰ τοῦ διαβόλου, εἶπε μὲ σιγανὴ φωνή. Γιὰ μιὰ στιγμή στάθηκε καὶ ἀφιγκρόστηκε. Ἀπὸ μακριὰ ἐρχότανε κάθε στιγμή ὁ γλυκὸς ἀχὸς ἀπ' τὰ κουνούνια τῶν κοπαδιῶν :

Ξανάρχισέ νὰ τραγουδεῖ μὲ παρῆπινο :

*Τοῦ Γιάν τὰ μάτια μοναχὰ
εἶν' ἡ χαρὰ γιὰ μένα,
Τᾶσπρα του χέρια γιὰ δουλιὰ
δὲν εἶναι καμωμένα.*

— Καὶ γιατί νὰ δουλεύει ; δὲν ὑπάρχουν ἀρκετὰ χρῆματα μὲς στὶς πολιτεῖες καὶ στὰ πανηγύρια ;... ὦ! πῶς ἀστραφετὸ τὸ φτερό του τότε ποῦ πρωτοσιμῆξαμε... Τὸ χινόπωρο ζυγώνει... Σὲ λίγο κλείνουμε τὰ τρία χρόνια...

*Γύρισε πιά, λεβέντη μου,
ἢ ἔλα μὲς σιθνειρό μου
Γιατί ἔχω σένα στὴν καρδιά
καὶ σένα στὸ μυαλό μου.*

— Ποῦ νὰ εἶναι ; Θεέ μου, Θεέ μου !... Ποῦ νὰ εἶναι ; Θὰ τριγυρνᾶει αὐτὴ τὴ στιγμή γύρω ἀπὸ τίποτα χωριά.

Ξάφνου, μιὰ φωνὴ ἀντιλαλαίει ἀπ' τὸ βουνό, μέσα στὸ δάσος, πίσω ἀπ' τοὺς βράχους, ἔπου βόσκουν, τὸ πρωῖ, τὰ γίδια.

Εἶν' ἡ δυνατὴ καὶ ἀντρίκια φωνὴ τοῦ Γιάνεκ :

*Εἶμαι φτωχὸς καὶ τραγοῦδῶ
σὰν τὰ πουλάκια ποῦναι
Ἀκόμα πὺδ φτωχότερα,
μὰ γλυκοκελαῖδοῦνε...*

— Γιάνεκ, Γιάνεκ, φωνάζει ἡ Κρίτσκα τρέχοντας

μ' ανοιγμένα χέρια πρὸς τὸ βουνό, πρὸς τὰ βράχια.

Κι ἐκεῖνος, περήφανος καὶ λεβέντης, βγαίνει ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ πεύκα τραγουδώντας.

Γιάνεκ, Γιάνεκ ! ψιθυρίζει λαχανιασμένη ἡ Κρίτσκα πέφτοντας στὸν κόρφο του ἀγαπημένε μου, ἀκριθὲ μου !

— Τί γίνεσαι ; τῆς ἀποκρίνεται ὁ Γιάνεκ. Πεινώ ! Ἔχεις τίποτα γιὰ νὰ φάω, ἐκεῖ, στὸ χωριό ; ...

Εἶναι μιὰ αὐγουσιاتیκη βραδιά, ζεστή καὶ δίχως φεγγάρι. Ἡ Κρίτσκα περπατᾷ μες στὸ δάσος.

Πλέκει τὰ χέρια της τὸνα μὲ τᾶλλο καὶ τὰ στρίβει καὶ κλαίει, καὶ τὰ μαλλιά της εἶναι σκόρπια πάνω στὸ σῆμα της καὶ τοὺς ὄμους της.

Ἡ καρδιά της εἶναι σπαραγμένη ἀπ' τὸν πόνο· κάτι ἔχει μέσα της ἀπότομα σπάσει, ὅπως σπάει ἕνας νεροφοράχτης κάτω ἀπ' τὰ νερά μιᾶς πλημμύρας.

Καὶ τραγουδάει μὲ παράπονο :

*Δὲ θὰ εἰομάσω τὸ πλατὺ
χερβάτι, νὰ προσμένω
Τὸ Γιάνεκ, καὶ μὲ δάκρυα μου
τὸ στρώμα μου νὰ ραίνω.
Ἄν ἡ εὐτυχιά μου μούκλεψαν,
καὶ σιδνερό μου ἀκόμα
Ξανάχουνταν, θὰ μέθρισκε
νεκρὴν ἢ Ἀγγὴ στὸ στρώμα.*

Ἡ Κρίτσκα ξαναπηγαίνει κλαίοντας πρὸς τὸ χωριουδάκι περπατᾷ μὲ πείσμα μες στὸ δάσος, ἀνεβαίνοντας τὴν ποταμιὰ τοῦ Γιαδόροβα, ὅπου ἔχει περιπλανηθεῖ. Μὲ τὰ χέρια της, τὸ στήθος της καὶ τὰ σκέλια της ἀνοίγει δρόμο ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χαμόδεντρα καὶ τὰ κλαδιά τῶν πεύκων ποὺ σφουρίζουν στὸ πέρασμά της. Ἐδῶ καὶ κεῖ τὰ πόδια της βουτοῦνε μέσα σὲ γούβες γεμάτες νερό.

Ἡ Κρίτσκα φτάνει στὸ βουνό δαγκώνοντας τὰ χέρια της.

Νά, τὰ φῶτα ἀπ' τὰ σπιτάκια. Τὰ σκυλιὰ μυρίζονται τὴν Κρίτσκα καὶ τρέχουνε νὰ τήνε δεχτοῦν μὲ φωνὲς χαρᾶς. Αὐτὴ ὅμως διώχνει ἕνα ἀπ' αὐτὰ χτυπώντας το ἔτσι δυνατὰ ποὺ τὸ ζῶο φεύγει τρέχοντας καὶ σὺβλιάζοντας.

Βιαστικὴ τραβᾷ πρὸς τὸ μετόχι, ὅπου φέγγει τὸ φῶς ποὺ βγαίνει ἀπ' τὴν χαραμάδες τῆς θύρας.

— Εἶναι κανεὶς αὐτοῦ ; φωνάζει.

— Ἐγὼ εἶμαι, ἀποκρίνεται ὁ Γιάνεκ ἀπὸ μέσα.

Γιὰ μιὰ στιγμή ἡ Κρίτσκα σταματᾷ στὸ κατῶφλι τοῦ γαιθροῦ καὶ μύθρον σπιτιοῦ, ποὺ μέσα σπιθοβολαίει ἡ φωτιά ἀπ' τὸ τζάκι. Μιὰ δυνατὴ μερσοδιά ἀπὸ κατράμι, γάλα καὶ βρεμένα παλιόπανα τήνε χτυπᾷ στὸ πρόσωπο.

— Εἶσαι μόνος σου ἐδῶ ; τότε φωτιάει κοιτάζοντας πρὸς τὸν υπάγκο, μες στὴ σιὰ.

— Μόνος μου. Ὅλοι ἔχουν πάει γιὰ ὕπνο.

Ἡ Κρίτσκα μπαίνει μέσα. Ὁ Γιάνεκ εἶναι καθισμένος στὸν υπάγκο καὶ ζεσταίνει τὰ χέρια του στὴ φωτιά.

— Κουτώνεις ;

— Τὰ χέρια μου εἶναι παγωμένα.

— Γιατί δὲν εἶσαι μαζί μὲ τὴ Γιαντίβιζα ; Ὅσα σ' ἔαχε ζεσταίνει στὸ λεφτό.

Ὁ Γιάνεκ χαμογελᾷ εἰρωνικὰ καὶ κοιτάζει τὴν Κρίτσκα ποῦχει γύρω ἀπὸ πάνω του.

— Ἦθελα νὰ σὲ ἴδω καὶ σένα—γιαυτό !

— Δὲ σὲ χρειάζομαι, φωνάζει ἡ κοπέλλα ἀκούς ; δὲ σὲ χρειάζομαι ἐδῶ πέρα.

— Ποῦ λοιπὸν ; εἶπε χαμογελώντας ὁ Γιάνεκ.

Ἡ Κρίτσκα γίνεται κατακόκκινη καὶ λάμπουν μες στὰ μάτια της τὰ δάκρυα. Ἀκουμπᾷ τὰ δυὸ της χέρια στους ὄμους τοῦ νέου:

— Γιάνεκ !

— Τί 'ναι ; τῆς κάνει ὁ Γιάνεκ εἰρωνικὰ καὶ ἀδιάφορα.

Ἡ Κρίτσκα πέφτει στὰ γόνατα μπροστά του ἕνα ξύλο ἀπ' τὴ φωτιά μπερδεύεται στὸ πόδι της καὶ πετάει σπίνες πρὸς τὴ στέγη.

— Γιάνεκ, δὲ σ' ἀγάπησα ;

— Περσασμένα ξεχασμένα, ἀποκρίνεται κείνος συγυρίζοντας τὰ κλαδιά στὸ τζάκι ὅπου οἱ φλόγες χοροπηδοῦνε.

— Τάχα δὲ σ' ἀγάπησα ; ξαναλέει ἡ Κρίτσκα ἀναστενάζοντας. Δὲ σοῦ ἤμουνα πιστὴ ὄλ' αὐτὰ τὰ τρία χρόνια ; Ἐσὺ θάσαι ὁ πρῶτος καὶ ὁ τελευταῖος. Δὲ σὲ φρόντισα τότε ποὺ σ' εἶχε χτυπήσει ὁ Βόβουλα στὸ κεφάλι ; Δὲ σ' ἔσωσα τότε ποὺ, στὸ γάμο, σ' ἔξωσαν οἱ Ντουναγιώτες ; Ἄνοιξα στους χωροφύλακες τὴ θύρα, τότε ποῦθραν νὰ σὲ βροῦνε σπῆτι μας, ἔστερα ἀπ' τὴν κλοπὴ τοῦ Χοχόλωφ ; ... Γιάνεκ !

— Τί ;

— Πῶς μοῦ τὰ πλήρωσες ὄλ' αὐτὰ ;

— Θὰ σοῦ χαρίσω ἕνα γιορντάνι καὶ εἰκοσιπέντε τᾶλληρα.

— Ἄχ, ἂν τάχα στὰ χέρια μου, θὰ τᾶριχνα στὴ φωτιά.

— Πάει καλά, θὰ τὰ πετάξω στὴ φωτιά.

Καὶ ὁ Γιάνεκ ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του μιὰ πίπα καὶ ἄρχισε νὰ τὴν καθαρίζει.

Γονατισμένη καθὼς ἦταν, ἡ Κρίτσκα τὸν ἀγκάλιαζε σφιχτὰ φέρνοντας τὸ πρόσωπό της κοντὰ στὰ χέρια του.

— Γιάνεκ, Γιάνεκ, ἀναστενάξε, ἤσουνα δυστυχῆς αὐτὰ τὰ τρία χρόνια ;

Ὁ Γιάνεκ ἔβγαλε τὴ σακούλα του καὶ ἔβαλε στὴ χούφτα του λίγο καπνό.

— Γιάν !

— Τί θές ; εἶπε ὁ Γιάνεκ φτίνοντας μες στὸν καπνὸ καὶ ζυμώνοντας τον μὲ τὸ μεγάλο του δάχτυλο.

— Δὲ θὰ ξαναπᾶς πιά σ' αὐτὴ, δὲ λέω ἀλήθεια ;

— Ποῦ ;

— Στὴ Γιαντίβιζα !

Ὁ Γιάνεκ ἐγέμισε τὴν πίπα του καὶ τὴν ἄναψε μὲ ἕνα κλαδάκι ἀπ' τὴ φωτιά. Ἡ Κρίτσκα, καθισμένη μπροστά του καταγίς, τὸν ἐκοίταζε σὰ μητέρα τὸ παιδί της.

— Γιάνεκ, ἐπιθύησες, ὅτι κιὰν θελήσεις θὰ σ' τὸ δώσω.

— Ναι, τῆς εἶπε ὁ Γιάνεκ κοροϊδευτικὰ, καὶ μοῦ φαίνεται πῶς μοῦ τᾶχεις κιόλας ὅλα δοσμένα.

— Θά σέ φροντίζω σά μάνα. Δέ θά δουλείεις ποτέ...

— Μήπως ταχα τώρα δουλεύω καθόλου;

— Όλα θά τάχεις σάν αφέντης. Θά σου έτοιμαζω κάθε μερα τὸ φαΐ σου.

— Αλήθεια; (Ὁ Γιάνεξ έφτυσε μέσ στό τζάκι.) Καί τί άλλο ακόμα;

— Θά σου δώσω γιά τὸ γάμο...

— Τὸ γάμο. Μὲ ποιάνε;

— Γιάνεξ! Μὴν εἶσαι κακὸς σάν τὸ δαίμονα.

Ὁ Γιάνεξ σιγκώνεται.

— Πού πᾶς;

— Ὅπου θέλω, τῆς ἀποκρίνεται ἥσυχά ἥσυχά.

Ἡ Κρίτσκα τὸν κρατάει ακόμα ἀγκαλιασμένο.

— Δέ σ' ἀγάπησα; δέ σέ φίλησα; δέ σέ χάιδεψα; τοῦ λέει. Πάντοτε μὲ χαρὲς σέ δεχόμουνα. Ἐρχόσουν τὴ νύχτα, κι έφτανε νά ξύσεις λίγο μὲ τὰ νύχια τῆ παρθενό μου ἢ τῆ θύρα, καί γώ ἀμέσως έτρεχα νά σου ἀνοίξω. Τὸ χειμώνα μὲ τὸ κρύο, δέν έβγαίνα γιά νά σέ δεχτώ, μὲ τὸ πουκάμισο καί ξυπόλυτη; Σέ περιμένα πάντοτε σά σωτήρα μου, Γιάνεξ.

Καί ἡ Κρίτσκα, μὲ τὸ μέτωπο ἀκουμπισμένο ἀπὸ στὰ γόνατα τοῦ Γιάνεξ, τοῦ ἀγκαλιάζει σφιχτὰ τὰ πόδια.

— Γιάνεξ! Γιάνεξ!

Μὰ ὁ Γιάνεξ ἀρχίζει νά χάνει τὴν ὑπομονή του, καί τραβάει κατὰ τὴ θύρα. Ἡ Κρίτσκα δέν τοῦ παραιτᾶται τὰ πόδια καί σέρνεται μαζί του.

— Ἄφισέ με λοιπόν!

— Δέ θά σ' ἀφίσω εἶσαι δικός μου! εἶσαι δικός μου!

— Εἶμαι κεινού πού θέλω νάμαι!

— Θά σέ σφίξω ακόμα πιὸ δυνατὰ! Δέ μὲ θέλεις πιά;

— Δέ μ' ἀγόρασες, θαρροῦ, ἀπαντᾶει ὁ Γιάνεξ, ὥστε νά κολλήσεις ἀπάνω μου σάν τὴν κλωστή στὰ δρόαχτι.

— Σ' ἀγόρασα, καί γιά πάντα μάλιστα!

— Μὲ τί;

— Μὲ τὴν καρδιά μου!

— Φτάνουν οἱ φλυαρίες, μουρμουρίζει ὁ Γιάνεξ πηγαίνοντας στὴ θύρα.

Τότε ἡ Κρίτσκα πηδαί ἀπάνω.

— Στάσου, τοῦ φωνάζει κι' ἡ φωνή της εἶναι ἔτσι ὀργισμένη, καί τὰ μάτια της εἶναι τόσο προσταχτικά πού ὁ Γιάνεξ σταματᾶει.

— Στάσου! Πές μου λοιπόν, μιὰ στιγμή, τί ναι πού σ' ἄρεσε ἀπ' αὐτὴ τὴ χειλαροῦ! Εἶναι πιὸ πλούσια, ἢ ὁμορφύτερη, ἢ πιὸ περήφανη ἀπὸ μένα; Ποιὰ εἶναι ἡ χάρις της πού σ' ἔκανε νά τὴν προτιμήσεις ἀπὸ μένα; Μόλις τὴν εἶδες, τοῦτο τὸ καλοκαίρι, κι ἀμέσως τὴν ἔρωτεύτηκες! Πές μου, μὲ τί σ' ἔκανε σκλάβο της; Εἶναι ἄλλη κόρη ἐδῶ καλύτερη ἀπὸ μένα; Ἔ;

Μὲ τὰ μαλλιά της λυμένα, τὸ σάλι της πεσμένο στὶς πλάτες της, τὸ πρόσωπο ξαναμιμένο, στέκεται ὀλόρθη μπροστά του.

Ὁ Γιάνεξ, μὲ τὸ καπέλλο στό πλάι, τὴν πίπα στὰ δόντια, τίς γροθιές στοὺς γοφούς, μένει ἀκίνητος.

— Ἐμπρός! Τί ἔχει αὐτὴ καλύτερο ἀπὸ μένα;

— Τὰ γροῖζα της τὰ μάτια.

— Τὰ γροῖζα της μάτια;

— Ναί.

Τὸ πρόσωπο τῆς Κρίτσκας ἀνάβει ακόμα περισσό-τερο.

— Τὰ μάτια της; Ξαναλέει.

— Ναί...

Μιὰ ἀστραπή λάμπει στὰ μάτια τῆς Κρίτσκας καί ἡ ὄψη της ἔγινε ἀλλιώτικη. Τὰ χέλια της, σ' ἓνα ἀγριο χαμόγελο, ἀφίνουνε νά φανοῦν κάτι μυτερά καί κάτασπρα δοντάρια.

— Καί σ' αὐτὴνε τώρα θά πᾶς;

— Θά πάω ὅπου θέλω.

— Αὐτὸ βέβαια. Σέ πιστεύω. Ἄ, ἔπρεπε νά βιάω γροῖζα τὰ μάτια μου! Μὰ πῶς νά τὸ κάνω; Ποτέ δέ θά γίνουνε γροῖζα τὰ μάτια μου. Τίποτα δέν μπορῶ νά κάνω γι' αὐτό. Ὅμως περιμένε λίγο, Γιάνεξ! μὴν πηγαίνεις ἐσύ θά σ' τήνε φέρω ἐγώ ἢ ἴδια. Ἄφου μου μίλησες μὲ εἰλικρίνεια, ξέρω τί πρέπει νά κάνω. Μείνε δῶ θά σου τήνε φέρω ἀμέσως!

Βγάζει ἀπ' τὴ φωτιά ἓνα μαῦρο δαυλό:

— Εἶναι σκοτάδι! πρέπει νάχω φῶς.

Ὁ Γιάνεξ τὴν παρατηρεῖ μὲ κάποια ἀπορία.

— Τί ἔχεις σκοπὸ νά κάνεις, Κρίτσκα;

— Θά πάω νά σ' τήνε φέρω. Ἀμέσως σέ μιὰ στιγμή θά ἔμισστε δῶ μαζί. Μιὰ καί μοῦ μίλησες μὲ εἰλικρίνεια. Ξέρω τί πρέπει νά κάνω.

Μὲ τὸ μακρὸ δαυλὸ ἀναμμένο, βγαίνει ἔξω τρέχοντας, καί ὁ Γιάνεξ τήνε βλέπει νά τραβάει κατὰ τὴν πύλη τῆς Γιαντβίκας, πού εἶναι κει κοντὰ:

— Ἡ Γιαντβίκα ἔχει πλαγιᾶσει καί κοιμάται, συλλογίζεται. Στάλῃθαι θέλει νά μοῦ τὴν φέρει;

Καί ξανακάθεται πάλι, ἥσυχος, στραμμένος κατὰ τὸ τζάκι.

Ἡ Κρίτσκα φτάνει στὸ σπίτι τῆς Γιαντβίκας. Ἀκούει τὰ κουδούνια ἀπ' τίς ἀγελάδες πού ἦταν κλεισμένες στὸ στάβλο τους γιά τὴ νύχτα. Ἡ Γιαντβίκα εἶναι καθισμένη μπρὸς ἀπὸ τὴν θύρα της, πρὸς τὰ χωράφια.

— Τί τρέχει; ρωτᾶει βλέποντας νά ζυγώνει τὸ φῶς.

— Δέν κοιμάσαι, Γιαντβίκα; ρωτᾶ ἡ Κρίτσκα.

— Ὅχι! Ἐσύ σοι, Κρίτσκα;

— Ἐγώ μαι.

— Γιατί ἔρχεσαι μὲ τὸ δαυλό;

— Γιά νά σέ γυρέψω.

— Γιατί;

— Ἐλα μαζί μου.

— Πού νά πάω;

— Στοῦ Γιάνεξ.

— Στοῦ Γιάνεξ; Μὰ θάρθει αὐτὸς σέ μένα, ἀποκρίνεται ἡ Γιαντβίκα.

Ἐστερα ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς σιωπῆς, ἡ Κρίτσκα λέει μὲ μιὰ παραξενή φωνή:

— Τὰ μάτια σου εἶναι γροῖζα, Γιαντβίκα;

— Ὅπως εἶναι, εἶναι...

— Γιαντβίκα, εἶναι τὰ μάτια σου γροῖζα;

— Τί διάβολο σέ νοιάζει ἐσένα, ἂν τὰ μάτια μου εἶναι γροῖζα ἢ ὄχι;

— Γιαντβίκα, τὰ μάτια σου εἶναι γροῖζα!

— Κοίταξέ τα μόνη σου, αφού θέλεις και καλά να τὸ ξέρεις.

— Δείχ' τα μου !

— Πήγαινε στὸ καλά, ἀπὸ κεῖ ποῦρθε; Τί θέλεις ἀπὸ μένα ;

— Δείχ' τα μου, τὰ μάτια σου !

— Κρίτσκα ! εἶσαι τρελή !

Ἡ Γιαντβίκα σηκώνεται καὶ στέκεται ὀρθή μπρὸς στὴν Κρίτσκα, μὲ τὸ πρόσωπὸ κόκκινο ἀπ' τὴν ἀναλαμπὴ τῆς φωτιᾶς.

— Τί θέλεις ;

— Θέλω τὰ μάτια σου, νά ! φωνάζει ἡ Κρίτσκα χτυπώντας τὴν στὰ μάτια μὲ τὸν ἀναμμένο δαυλὸ.

Ἐνα τρομερὸ ξεφωνητὸ πόνου ξεσκίζει τὴ νύχτα. Τὰ σκυλιὰ ἀλυγοῦνε καὶ ὁ ἀντίλαλος φέρνει καὶ ξαναφέρει τὸ ξεφωνητὸ ἀπ' ὅλες τὶς μεριῆς σὰ νᾶβγαίνε ἀπ' τοὺς βράχους γύρω.

Ἀκόμα ἓνα ξεφωνητό, κι' ὕστερα ἀκόμα ἓνα, πὺ βγαίνει, λέξ, ἀπ' τὰ σωθικά, κι ἀντιλαλαί μες στὴ λαγκαδιά.

Ὁ Γιάνεκ πετιέται ἔξω ἀπ' τὴν κατοικία του κι ὀρμαίει πρὸς τὰ σπίτια.

— Τί τρέχει ; Ποιὸς οὐρλιάζει ἔτσι ; Τί ;...

Τὰ λόγια του πνίγονται μες στὸ λαϊμὸ του. Βλέπει τὴν Κρίτσκα νὰ κρατάει ἀπ' τὸ χέρι τὴ Γιαντβίκα πὺ σέρνεται καταγίς καὶ ξεφωνίζει. Ἐνας στρόβιλος ἀπὸ σπιθὲς τὶς φωτίζει. Βλέποντας τὸ Γιάνεκ, ἡ Κρίτσκα φωνάζει :

— Νά τινε ! νά, τὰ γκριζα τῆς τὰ μάτια, κοίταξε λοιπόν !

Καὶ κουνάει τὸ δαυλὸ μπροστὰ του.

— Δυστυχημένη, τί ἔκανες ;

— Τί ἔκανα ; τῆς ἀναψα τὰ μάτια σὰν τὴν ὕσκα.

Καὶ τὸ δάσος ἀχολογáει ἀπ' τὸ πλατῦ γέλιο τῆς Κρίτσκας.

Ἄλος ὁ κόσμος ἀπ' τὰ γύρω οπίτια ξύπνησε καὶ τρέχει κατὰ τὴ λάμψη τοῦ δαυλοῦ.

Ἡ Γιαντβίκα δὲ φωνάζει πιά, δὲ σπαράζει πιά πάνω στὶς πέτρες τοῦ δρόμου. Ἔχει λειποθυμήσει.

— Τῆς ἀναψα τὰ μάτια σὰν τὴν ὕσκα, ξαναλέει ἡ Κρίτσκα παραϊτώντας τὸ χέρι τῆς ἀντιπάλου τῆς καὶ πετώντας τὸ δαυλὸ πὺ ξεψυχαίει μακριὰ τῆς.

Κι' ἔγινε πάλι νύχτα καὶ σιγή.

Ἡ Κρίτσκα τότε πάει κοντὰ στὸ Γιάνεκ πὺ στέκει ἐκεῖ ὀρθὸς μὲ κομμένα τὰ ἦπατά του ἀπὸ τὴ φρίκη. Τὸν ἀγκαλιάζει καὶ τότε σφίγγει δυνατὰ, τοῦ τραβάει μὲ τὴ βία τὸ κεφάλι του ὡς τὸ πρόσωπό τῆς.

— Τώρα θάσαι πιά δικός μου ! Τώρα θάσαι πιά δικός μου !

Χωρὶς θέληση, χωρὶς ἀντίσταση, ὁ Γιάνεκ γέρνει ἀπάνω τῆς. Ἡ Κρίτσκα τὸν ἀρπάζει ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὸν τραβάει κατὰ τὸ βοητὸ καὶ τὰ σκοτάδια τοῦ δάσους.

Μετὰφρ. Κ. ΚΑΡΘ.

Λέτε πὺς ὁ καλὸς σκοπὸς ἀγιάζει ἀκόμα καὶ τὸν πόλεμο; Ἐγὼ σὰς λέω: ὁ καλὸς ὁ πόλεμος εἶναι πὺ ἀγιάζει κάθε σκοπὸ.

Νίτσε

ΣΤΟ ΔΕΣΠΟΤΗ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ

Κήρυξε πάλι τὸ Χριστὸ
Δεσπότης διὰ-Βόλου,
μὰ ὁ Παρορίτης ἄθεος
δὲν πίστεψε καθόλου.
Τῆρα, θεοφιλέστατε,
νὰ θρῆς ἄλλους ἄνοητες
καὶ ὄχι σοσιαλιστὲς
ἢ ἄπιστους Παρορίτες.

Ἀθήνα 9-5-19.

KYN-ONIKOS



Κ. Γιαν. Πάτρα. Δυστυχῶς ἀκατάλληλο. — **κ. Θ. Ἀγγ.** Οἱ «Στροφὲς τῆς Φιλοφρέας» πολὺ βραχνές. — **κ. Φρ. Πιστ.** Καλὲς οἱ ἰδέες μὰ οἱ στίχοι ἀκατέργαστοι. — **κ. Δ. Κρεστ.** Καλὸ, μὰ τὸ θέλαμε πὺ σύντομο καὶ πὺ δυνατὰ γραμμένον. Δοκίμασε νὰν τὸ ξαναγράψεις. — **κ. Δ. Βορ.** Βέλος. Θὰ δημοσιευτεῖ. — **κ. Δ. Σανθ.** Ἄσ' τινε νὰ κουρεύεται κι ὡς οὐδέ ἔξαρος. Ἐξασέ τινε καὶ οὐ γιὰ νὰ μπορέσεις νὰ γράφεις καλύτερα πράγματα. — **κ. Λαύρα.** Ἐδχαριστοῦμε, θὰ δημοσιευτεῖ. — **κ. Μιλτ.** Σμπ Δὲ δικαιολογείται καθόλου ἡ ἀπογοήτευσή σου. Οἱ στίχοι σου εἶναι ἀρκετὰ καλοί, ὄχι ὅμως ὅσο πρέπει καλοί. Ὁ τελευταῖος στίχος :

Ἔω Ἡδονή, πηγὴ ζωῆς μὰ καὶ χαλάστρα !

φανερώνει ἀληθινὴ ποιητικὴ φλέβα. Μὴν ἀπογοητεύσαι διχως λόγο. — **κ. Νουμάδ.** Θὰ δημοσιευτεῖ. — **κ. Χίσιτ.** Οἱ στίχοι εἶναι κάπως ἀκατάστατοι. — **κ. Στ. Σπ.** Βόλο. Τὸ καινούριο δράμα τοῦ Δ Ταγκοπούλου «Μυριέλλα», πουλιέται δρ. 2 στὸ βιβλιοπωλεῖο Γ. Βασιλείου (Σταδίου 42). — **κ. Νέρονα.** Οἱ στίχοι σου θυμίζουν τοὺς ἀκόλουθους ἀθάνατους στίχους τοῦ Ἀπουάνου ποιητῆ κ. Dani. Bonosenectius :

Σταυρόνομα καθημερινῶς διὰ νὰ γράφω στίχους
μὰ μόνος μου δὲν ἔμπορῶ νὰ κάμω φτοὺς εὐήχους.
θέλω τὴ μουσα τὴ σκληρὰ ἐμένα νὰ ἐμπνέη
καὶ εἰς θάλασσαν μελανοῦ τὸ ἦπαρ μου νὰ καίη.

κ. Καμ. Τὸ γράμμα σου δημοσιευτεῖται. Στείλε μας τὴ συνέχεια καὶ σοῦ γράφουμε. — **κ. Ἀφελῆ** εἶναι παραπολὺ ἀφελῆ. — **X. St.** Μὰς συνήθισες μὲ πολὺ κατὰ γιαντὸ βλασκόμεν τὸ κρασί καὶ τὸ μέλι πολὺ ἀνακατωμένο. Μὲς στὴν ταβέρνα ὁ κόσμος πίνει κρασί κι' ὄχι μέλι, ὅσο συμβολικὰ κι' ἂν τὸ πίνει κτλ. — **Μ. Καρ.** Ὁ Θαν. τ. Διγ. θὰ δημοσιευτεῖ ἀργότερα. Πρόσεχε λίγο τὶς χασμωδίες. — **Ιβ. Σπ. Κέρκ.** Ὁ «Πόθος» δὲν εἶναι διχως ποιησὴ μὰ θέλει λίγο πελέκημα. Προσάντων τὸ σονέτο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τελειότητα στὴ μορφῇ. Οἱ στίχοι ἀπὸ 9-12 εἶναι ἐλαττωματικοὶ στὴ σύνταξη. Ὁ 4 ἔχει λαθεμένη τοιμῆ. Χασμωδίες πολλές.

ΜΙΑ ΔΗΛΩΣΗ

Κάποιοι Νέοι μὲ καθαρὰ κολλάρια καὶ μὲ χέρια καθαρότερα, ἀντιγράψανε κρυφὰ στὸ γραφεῖο μας πὺν κατάλογο τῶν συνδρομητῶν τοῦ «Νουμῶ» καὶ τοὺς στείλανε τὸ περιοδικὸ τους, τάχα πὺς τοὺς τὸ σουςταίνουμε εἰς. Οἱ συνδρομητὲς μας ἄς χαρακτηρίσουνε ὅπως θέλουν αὐτὸ τὸ φέροισμο.